

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR (Ajánlott szakirodalommal)

TANÍTÓ BA SZAKOS HALLGATÓK RÉSZÉRE 2019/2020. tanév (I. félév)

(A tételekhez felsorolt szakirodalmak a tájékozódást és az alapos felkészülést hivatottak támogatni, és a témakifejtéshez szükséges szakmailag releváns forrásokat jelölik.)

ÉNEK-ZENE

1. A zenei nevelés, mint a komplex személyiségfejlesztés eszköze az újabb kutatások tükrében. Az éneklés transzferhatásai. A zenei nevelés célja és feladata – Kodály Zoltán zenepedagógiai elvei alapján. Az iskolai képzés előzményei, óvoda-iskola átmenet.
2. A tankönyvek dalanyagának elemzése az alsó tagozaton (gyermekdal, népdal, műdal arányai, jellegzetességei); a daltanulás és ritmusérzék kialakításának különböző lehetőségei játékos formában.
3. A zenei elemek tudatosításának algoritmusa, didaktikája, megtanításuk sorrendje. Az énekzene óra megtervezése a NAT-tól az óratervezetig.
4. A zenei olvasás és írás készségfejlesztésének folyamata, a készségek kialakításának módja, a fejlesztés területei – konkrét példák bemutatásával, a szemléltetési lehetőségek ismertetésével.
5. A tudatos zenehallgatás, mint a komplex művészeti nevelés és stílusérzék fejlesztésének eszköze, az alkotások befogadásának szerepe a személyiségfejlesztésben, alternatív zenepedagógiai irányzatok bevonása.
Az alsó tagozatos tankönyvek zenehallgatási anyagának ismertetése, ismerete.
Az e-tananyagok felhasználása az ének-zene órákon.

Szakirodalmi ajánlás:

- Kis Jenőné (2003): *Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában*. Tárogató Kiadó, Budapest. ISBN: 9638491523
- Karp Ágnes (2006): *Ignác mit látsz?* Marosvásárhely,? ISBN: 9731711198
- Laczó Zoltán (1984): *Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 17 9381 8
- Lantos Rezsőné és Lukin Lászlóné (2012): *Ének-zene1-2-3*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. NT-11167; NT- 11267; NT-00367
- Lassúné Ruskó Renáta (2013): *Ének-zene 1*. Mozaik Kiadó, Budapest. ISBN: 9636973415
- Lassúné Ruskó Renáta (2013): *Ének-zene 1. Tanítói kézikönyv*. Mozaik Kiadó, Szeged. MS-1681
- Oroszné Tornyai Lilla (1999): *Énektanítói alapismeretek*. Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, Kecskemét
- Osvay Károlyné (2001): *Az ének-zene tanítás módszertana*. Bessenyei György Könyvkiadó, Nyíregyháza. ISBN: 9639130516

- Papp Géza (1981): *Készségfejlesztés az általános iskolai ének-zene órán*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963-17-5331-X
- Szőnyi Erzsébet (1984): *Kodály Zoltán nevelési eszméi*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963-18-0014-8.
- Szőnyi Erzsébet: *Zenei nevelési irányzatok a XX. században*. Tankönyvkiadó, 1988. ISBN: 963-18-0510-7
- Tegzes György (2009): *Ének-zene 4*. Tankönyvkiadó, Budapest. NT-00467

- Nemzeti Alaptanterv (NAT 2012)

- www.parlando.hu

1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladat- és tevékenységrendszere, részterületei az 1–4. osztályban. Az anyanyelvi kommunikáció jelentősége a kulcskompetenciák szempontjából. Az anyanyelvi nevelés lehetőségei és feladatai a hátrányos helyzet, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás területén.
2. Az olvasás, mint nyelvhasználati mód fajtái. Az olvasástanítás pedagógiai, pszichológiai kérdései. Az olvasástanítás folyamata. Az előkészítés feladatai. A jelrendszer megtanításának algoritmusai. Olvasástanítási módszerek.
3. Az olvasástechnika fejlesztése. A szövegértő olvasás feltételei, fejlesztésének lehetőségei. Szövegfajták az alsó tagozatos tankönyvekben. A szövegfeldolgozás módjai. A szövegelemzés szerepe az integrált anyanyelvi nevelésben. Önművelési szokások alakítása.
4. A kézírás elsajátításának élettani és pszichológiai feltételei. Az elnyújtott és késleltetett írástanítás lényege. Az írástanítás speciális feladatai, algoritmusai. Eljárások az írástechnika és az írás eszközi használatának fejlesztésére.
5. A beszédképesség fejlesztése, szókincsgyarapítás, mondatok és szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. A beszédművelés jelentősége a nyelvhasználati módok fejlesztésében. A beszédtechnika fejlesztésének módjai.
6. A nyelvhasználati módok integrálása az írásbeli szövegalkotásban. A fogalmazástanítás céljai, feladatai és tananyaga. Fogalmazási műfajok. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztésének gyakorlattípusai. A fogalmazások értékelésének szempontjai. Irányzatok a fogalmazástanítás történetében.
7. A nyelvtani ismeretek tanításának célja, ismeretanyaga és tevékenységei. A funkcionális nyelvszemlélet érvényesülése a nyelvtanításban. A nyelvtani fogalom kialakításának lépéssora. A nyelvtani fogalmak elmélyítése, a gyakorlás módjai.
8. A helyesírás-tanítás célja, ismeretanyaga és tevékenységei. A helyesírás fejlesztésének eljárásai. A tanulók helyesírásának megítélése.
9. Irodalmi nevelés az alsó tagozaton. Műfajok, szerzők és témák. Irodalmi alkotások - érzelmi, esztétikai és erkölcsi nevelés. Az olvasás megszerettetése.

Szakirodalmi ajánlás:

- Adamikné Jászó Anna (2008): *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségig*. Trezor Kiadó, ISBN: 9789638144317
- Adamikné Jászó Anna - Kálmánné Bors Irén - Kernya Róza - H. Tóth István (2008): *Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1-4. osztály*. Trezor Kiadó, ISBN 978 963 8144 28 7
- Benczik Vilmos (szerk., 2008): *Új utak az anyanyelvi nevelésben és a pedagógusképzésben*. Trezor Kiadó, Budapest ISBN: 9789638144331
- Besir Anna - Gasparicsné Kovács Erzsébet - Koós Ildikó (2014): *Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája az alsó tagozaton*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI)
- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2007): *A mese szerepe az anyanyelvi nevelésben*. *Könyv és Nevelés* 2007/3. 102–106.

- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2008): Az irodalmi nevelés lehetőségei az általános iskola 1-6. osztályában. In: Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben. AVKF, Vác ISBN 978-963-7306-45-7 111-117.
- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2010): Olvasóvá nevelés *Képzés és Gyakorlat* 8. évfolyam, 2010/3-4. szám 89–96.
- Péter Lilla-Deák Ágnes (2013): Kisiskolások erkölcsi érzékének mesék általi fejlesztése-különös tekintettel az erkölcsi fogalmak kialakítására. in. *Katolikus Pedagógia* 2013. 1-2. 92–103.
- Steklács János (2009): *Az olvasás kis kézikönyve szülőknek, pedagógusoknak*. Okker, Budapest ISBN 978 963 8088 27 7
- Steklács János (2013): *Olvasási stratégiák tanítása, tanulása és az olvasásra vonatkozó meggyőződés*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 978 963 19 7372 3
- Tóth Beatrix (2009): Szövegértést fejlesztő gyakorlatok alsó tagozatosok számára. *Anyanyelv-pedagógia* 2009. 04.
- Tóth Beatrix (2008): Fogalmazástanítás – miért és hogyan másképpen? *Anyanyelv-pedagógia* 2008/1.
- Dr. Tóth László (2002): *Az olvasás pszichológiai alapjai*. Pedellus, Debrecen ISBN: 9639396117

- Kerettanterv az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszára 2012
- Nemzeti alaptanterv (NAT 2012)

MATEMATIKA

1. Halmazzműveletek és logikai műveletek értelmezése, kapcsolatai és ezek bemutatása konkrét feladatokkal. Halmazfogalom alakítása az alsó tagozaton. Nyitott mondatok fajtái és megoldási módjaik. Matematikai nyelv és jelölés az alsó tagozaton.
2. A természetes szám fogalmának kialakítása (felépítése). A negatív egész számok és a törtszámok fogalmának előkészítése az alsó tagozaton. (A számkör-bővítés szükségessége, követelményei, módjai.)
3. Alapműveletek tanítása az alsó tagozaton. A szóbeli és írásbeli műveletek. A műveletek értelmezései, kapcsolatuk, tulajdonságaik. Az algoritmikus gondolkodás fejlesztésének lehetőségei az alsó tagozaton.
4. A binér reláció fogalma, tulajdonságai, megadási módjai és ezek megjelenése az alsó tagozaton. Gráfelméleti alapfogalmak. Számrendszerek, kongruencia. A tanórán kívüli matematikai nevelés lehetőségei.
5. A függvény fogalmának alakítása, a függvényszerű gondolkodás. A sorozat, mint speciális függvény. A geometriai transzformációk, mint függvények. A taneszközök használata a fenti témakörben.
6. Szöveges feladatok megoldásának szakaszai és ezek megvalósulása az egyes osztályokban. Matematikai modellek; számegyenes, koordináta-rendszer, grafikon, nyitott mondat stb. felhasználása a problémamegoldásban.
7. A kombinatorika főbb problémái. A kombinatorika tanítása alsó tagozaton. Valószínűségi problémák, véletlen tömegjelenségek törvényszerűségeinek felfedeztetése. A differenciáltfejlesztés lehetőségei a kombinatorikai feladatok segítségével.
8. A térszemlélet fejlesztésének módjai az alsó tagozaton. Síkidomok és testek tulajdonságai és ezek tanítása. Geometriai transzformációk térben és síkban, és azok tanítása alsó tagozaton. Matematikai játékok szerepe a nevelésben.
9. A mérés fogalma, szerepe a számfogalom kialakításában és a mennyiségek megismerésében. A mértékrendszer, a mérési eredmények feldolgozása. Korszerű munkaformák a matematika tanításában.

Szakirodalmi ajánlás:

- Balassa Zsófia (szerk., 2004): *Matematika feladatgyűjtemény az általános képzéshez a tanítóképzők számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Szendrei János (1975): *Algebra és számelmélet*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Borsodi-Göndöcs (1987): *Matematika a tanítóképző főiskola első évfolyam számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Borsodi-Göndöcs (1993): *Matematika a tanítóképző főiskola harmadik évfolyam számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN 963 18 5999 1
- Herendiné, Kónya Eszter (szerk., 2013): *A matematika tanítása az alsó tagozaton*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest ISBN 978-963-19-7353-2
- Dr. Horváth Alice (szerk., 1995): *Szakvezető modellkísérlet I. Matematika*. Továbbképzési füzet, BTF

- Dr. Horváth Alice (szerk., 2006): *Matematika tantárgy-pedagógiai szemelvénygyűjtemény.* Vác
- Pappné Ádám Györgyi (szerk., 1996): *Matematika az általános képzéshez a tanítóképzők számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest ISBN 963 19 0356 7
- Szabó István (szerk., 2006): *Matematikai alapismeretek I.* Oktatási segédanyag. AVKF, Vác
- Szabó István (szerk., 2007): *Geometriai alapismeretek. Óvodapedagógus és tanító szakos hallgatóknak.* AVKF, Vác

- Nemzeti alaptanterv (NAT 2012)
- Egy szabadon választott tankönyvcsalád anyaga 1-4. osztályig

1. **A pedagógus szerepe, lehetőségei a tanítási-tanulási folyamatban**

A pedagógus felkészülése (tanmenet, tematikus terv, óravázlat). Óratípusok, didaktikai feladatok, tanítási módszerek fajtáinak bemutatása példákkal. Milyen távlati és napi tervezési gyakorlat jellemző a megismert pedagógusok munkájára? Saját tervezésében mi jelentette a legnagyobb gondot? Milyen viszony volt saját tervei (például óravázlata) és a megvalósult gyakorlat között? Miből adódtak az eltérések, és hogyan értelmezi ezeket?

A pedagógus személyiségének, értékrendjének, példaadásának szerepe az oktatás-nevelés folyamatában. A pedagógus szerepek változásai a XX-XXI. században.

A személyiségfejlődés alapjai: anya-gyermek kapcsolat és annak zavarai
A kötődés fogalma, típusai és vizsgálatai (Harlow, Ainsworth, Spitz, Bowlby vizsgálatai és elgondolásai a kötődésről). Az anya-gyermek kapcsolat zavarai: hospitalizáció, rejtett érzelmi elhanyagoltság.
2. **A pedagógiai értékelés**

A pedagógiai értékelés fogalma. A fejlesztő értékelés, mint az innováció egyik lehetséges forrása. A tanulói teljesítmény értékelése, mint viszonyítás. A diagnosztikus, a formatív és a szummatív értékelés közötti különbség.

A teljesítményértékelés milyen fajtáival találkozott az iskolában, mihez viszonyítottak, mire használták az értékelést, milyen módszereket alkalmaztak a tanárok? Hogyan reagáltak a teljesítmény értékelésére a tanulók, a szülők?

A személyiségfejlődés elméletei iskoláskorban
Sigmund Freud, Erik H. Erikson, valamint Jean Piaget elméletei a személyiségfejlődésről az iskoláskorban.
3. **Inkluzív szemlélet az oktatásban**

A szegregáció, a szelekció, az integráció, az inkluzivitás, a differenciálás a pedagógiai munkában. A multikulturális és az interkulturális nevelés értelmezése.

Tolerancia, sztereotípiák, diszkrimináció.

A fenti szakkifejezésekkel leírható folyamatok azonosítása, elemzése saját egyéni tanítási gyakorlataihoz kapcsolódva.

Az iskola szociálpszichológiai jelenségei
A csoportalakulás fázisai, csoportdöntés, konformizmus. Szociometria. Szerepek a csoportban. Előítélet és leküzdésének lehetőségei. Vezetési stílusok és hatásaik.
4. **Szervezési módok, módszerek**

A frontális-, csoport- és kooperatív munka, a párban folyó oktatás és az egyéni munka értelmezése példákkal. A szemléltetés, a cselekedtetés és a konstruktív pedagógia módszere.

Gyakorlólhelyein milyen szervezési módok alkalmazását ismerte meg? Milyen érvekkel, ellenérvekkel találkozott az egyes megoldásokkal kapcsolatban a tanárok és a tanulók körében? Saját gyakorlatában milyen megoldásokat választott? Milyen közvetlen és közvetett tapasztalatai vannak az egyes szervezési módok megtervezésével, megszervezésével, irányításával, értékelésével kapcsolatban?

A kommunikáció alapfogalmai és zavarai

A kommunikáció fogalma és csatornái. Korlátozott és kidolgozott kód. Thomas Gordon elgondolásai a kommunikációról. Szelektív mutizmus, megkésett beszédfejlődés, dadogás.

5. **A hatékony tanulás. Tanulási nehézségek tünetei, okai, korrekciója**

A hatékony tanulás feltételei. Az eredményes tanulás tanításának milyen módjaival találkozott?

A tanulási zavarok tünetei, a teljesítményromlás első jelei. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek csoportja. Egy választott típus (SNI, tanulási problémákkal küzdő, magatartási zavaros, kivételes képességű) bemutatása a lehetséges okok és korrekciójuk mentén a szakirodalom és a tudomány mai álláspontja szerint. Együttműködés más szakemberekkel (iskolapszichológus, nevelési tanácsadó, speciális szakpedagógus) a tanulási problémával küzdő gyermekek érdekében. A tanulási nehézségek milyen korrekcióival találkozott tanítási gyakorlatai során?

A személyiségfejlődés egyes zavarai iskoláskorban

Az ADHD, hiperaktív gyermekek nevelésének irányelvei. Az autizmus. A szorongás típusai és elméletei. A szorongás csökkentésének lehetőségei.

6. **A kompetencia**

A kompetencia fogalma, típusai. Az Európai Unió által meghatározott kulcskompetenciák, ezek feladatai és kihívásai a nevelésben.

A pedagógus kompetenciái az életpályamodellben. Ezek közül melyikben érzi magát a legtapasztaltabbnak és a legjáratlanabbnak, miért?

A kognitív folyamatok

A kognitív folyamatok jellemzése: az érzékelés, az észlelés, a figyelem, a kondicionálás típusai, a komplex tanulás, az emlékezés, a gondolkodás, az intelligencia fogalmi meghatározása és magyarázó elméletei.

7. **A motiváció**

A motiváció meghatározása és típusai. A tanulási motiváció szerepe a tanulás eredményességében. A tanulási motiváció milyen erősítésével találkozott tanítási gyakorlatai során? Milyen saját ötletei vannak a tanulók belső motivációjának elősegítése érdekében?

Motiváció, érzelmek és stressz

A motiváció alapfogalmai. A motívumok rendszere (Abraham Maslow motivációs piramisa). Teljesítménymotiváció és igény szint.

Az érzelmek fogalma, fajtái és elméletei. A stressz fogalmai, biológiai alapjai, a stresszel való megküzdés.

8. **Világnézeti nevelés**

A világnézet és a világkép. Világnézeti nevelés, különös tekintettel a keresztény világnézetre.

Képzelet és kreativitás

A képzelet és a kreativitás jellemzése és felismerése. A gyermeki világkép. A játék, a rajz és a mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében. A játék- és az ábrázolótevékenység fejlődése.

9. **„Hagyományos” és „alternatív” iskolák. Konzervatív, liberális és anarchista nevelési nézetek**

A hagyományos és alternatív szemlélet értelmezése a mai hazai iskolarendszerben. Egy választott reformpedagógiai irányzat bemutatása. A tradicionalista (konzervatív), a liberális és az anarchista nevelés elmélete.

A pedagógus szerepe és feladata a gyermekvédelemben

Gyermeki jogok alkalmazása a nevelés során. A gyermekvédelem rendszerének felépítése, a jelzőrendszer tagjai és működése. A gyermek veszélyeztetése, a gyermekbántalmazás felismerése.

10. **Erkölc és etika. A keresztény nevelés.**

Az erkölcsi nevelés jelentősége. Etika és erkölcs az oktatásban. A keresztény erkölcs legfőbb jellemzői.

A keresztény iskolák nevelő-oktató munkája. Küldetésnyilatkozat, etikai kódex, vallásgyakorlás a keresztény iskolákban. A keresztény ihletettséggű pedagógiai gondolkodás legfőbb jellemzői.

A személyiség pszichoanalitikus és humanisztikus megközelítése

Sigmund Freud topografikus és strukturális modellje a személyiségről, elhárító mechanizmusok. Carl Rogers humanisztikus szemlélete: énfogalom és ideális én; empátia, kongruencia, feltétel nélküli elfogadás. Az önmegevalósítás, az érett személyiség. A vallásosság, mint protektív faktor.

Szakirodalmi ajánlás a pedagógiai tételekhez:

- Bagdy E. – Bishop B. – Böjte Cs. – Rambala É. (2011): *Hidak egymáshoz*. Kulcslyuk, Budapest
- Chapman, Gary – Campbell, Ross (2008): *Gyerekekre hangolva*. Harmat, Budapest
- Czachesz Erzsébet (1998): *Multikulturális nevelés. Szöveggyűjtemény tanító-és tanár szakos hallgatók számára*. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged.
- Falus Iván (szerk., 2003): *Didaktika*. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest
- Falus Iván – Kimmel Magdolna (2009): *A portfólió*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár. Gondolat, Budapest
- Fehér Ágota – Fülöpné Erdő Mária – Mészáros László (szerk., 2013): „*Gravissimum Educationis*” *A keresztény nevelés feladatai és kihívásai a harmadik évezred elején*. AVKF, Vác, 65–73., 85–96., 113–120., 204–214., 215–228., 229–235.
- Fehér Ágota – Fülöpné Erdő Mária – Mészáros László (szerk., 2014): „*In Caritate Peficias*” *A keresztény nevelés mint társadalmi érték*. AVKF, Vác, 56–61., 62–72., 73–82., 108–115., 224–234., 258–272., 280–288., 289–302.
- Fehér Ágota – Fülöpné Erdő Mária – Mészáros László (szerk., 2015): „*Per Artes ad Jesum*” *A keresztény nevelés és a művészetek értékkeremtése*. AVKF, Vác, 78–89., 127–135., 224–244.
- Fisher, R. (1999): *Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni?* Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Ginnis, Paul (2007): *Tanítási és tanulási receptkönyv. Az izgalmas és élvezetes tanulás eszközei*. Alexandra, Pécs
- Gordon Győri János (2004): *Tehetségpedagógiai módszerek*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, VII. kötet. Gondolat, Budapest
- Gyarmathy Éva (2006): *A tehetség. Fogalma, összetevői, típusai és azonosítása*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Gyarmathy Éva (2007): *A tehetség. Háttéré és gondozásának gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Heacox, D. (2006): *Differenciálás a tanításban, tanulásban*. Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest.
- Hegedűs G. és mts. (2002): *Projektpedagógia*. KFTFK
- Hemfelt, Robert-Frank Minirth-Paul Meier (2009): *A szeretet választható*. Harmat, Budapest
- Hendricks, Howard Dr. (2010): *Életformáló tanítás*. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest
- Hunyady Györgyné-M.Nádasi Mária-Serfőző Mónika (2006): „*Fekete pedagógia*” *Értékelés az iskolában*. Argumentum, Budapest
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2004): *Osztályozás? Szöveges értékelés!* Modern pedagógia a gyakorlatban. Dinasztia Kiadó, Budapest

- Kagan, Spencer (2010): *Kooperatív tanulás*. Ökonet Kft., Budapest
- Kaposi László (szerk.) (2002): *Játékkönyv*. Marczibányi Téri M. Kp., Budapest
- Klein Sándor (szerk. 2002): *Gyerekközpontú iskola*. EDGE 2000, Budapest
- Klein Sándor és Soponyai Dóra (szerk., 2011): *A tanulás szabadsága Magyarországon*. EDGE 2000, Budapest
- Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2009): *Fejlesztő értékelés*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár. Gondolat, Budapest
- Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2006): *MAGTÁR. Ötletek tanítóknak a fejlesztő értékeléshez és az adaptív tanulásszervezéshez*. OKI, Bp. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=MAGTAR-IV>
- Metcalf, Linda (2008): *Megoldásközpontú tanítás*. Alexandra, Budapest
- Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben?* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 40–90.
- Neill, Alexander Sutherland (2009): *Summerhill*. Kétezerregy, Budapest
- Réthy Endréné (2013): *Befogadás, méltányosság, az inkluzív pedagógia rendszere*. Comenius OK, Pécs.
- Rogers, Carl: *A tanulás szabadsága*
- Rosenberg, Marshall B. (2005): *Így is lehet nevelni és tanítani*. Agykontroll Kft., Budapest
- Síklaki István (2010): *Előítélet és tolerancia*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Székely János (2010): *Cigány népmeseret*. Szent István Társulat, Budapest
- Szivák Judit (2003): *A reflektív gondolkodás fejlesztése*. Gondolat, Budapest
- Torgyik Judit (2005): *Fejezetek a multikulturális nevelésről*. Eötvös József, Budapest
- Zrinszky László (2006): *Nevelésemélet*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- *Nemzeti alaptanterv*. <http://www.okm.gov.hu/kozoktatas/tantervek/nemzeti-alaptanterv-nat>.
- Köznevelési törvény. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV
- http://tanmester.tanarkepzo.hu/fejleszto_ertekeles
- Pedagógiai folyóiratok:
  - <http://www.ofi.hu/pedagogusoknak>
  - <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/lapszamok>
  - www.osztalyfonok.hu
  - <http://tani-tani.info/>
  - <http://nahalkaistvan.blogspot.com/>
  - <http://reformpedagogia.sulinet.hu/?gclid=CMWC-bn7mq4CFQcRfAodBQlIKg>
  - www.flaccus.hu
  - www.koloknet.hu
  - <http://www.kormocikatalin.hu/?menu=70>
  - <http://tanarblog.hu/21-szazadi-tanar>

Szakirodalmi ajánlás a pszichológiai tételekhez:

Kötelező irodalom:

- Atkinson & Hilgard (2005): *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest, 89-130.o., 415-452.o., 479-558.o. ISBN: 963-389-713-0
- Elliot Aronson (2008): *A társas lény*, Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 963-222-727-1
- Forgács József (1994): *A társas érintkezés pszichológiája*, Gondolat, Budapest ISBN: 963-282-696-5
- Thomas Gordon (2010): *T.E.T.: A tanári hatékonyság fejlesztése*. Gordon Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-976603-7
- Lénárd Kata (1997): *Néhány szó a gyermekbántalmazásról*. in. Bernáth László – Solymosi Katalin

- (szerk.): *Fejlődéslélektani olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest, 237-258. o. ISBN:963-85129-8-9
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (2004): *Gyermeklélektan*. Gondolat, Budapest ISBN: 963-242-908-7
  - Mészáros Aranka (2004, szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 386-408.o., 419-429.o. ISBN: 978 9634 635 581
  - *MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ – A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan*. letölthető:
  - <http://klik.gov.hu/download/e/60/c0000/A%20gyermek%20b%20C3%A1ntalmaz%20C3%A1s%20C3%A1nak%20felismer%20C3%A9s%20C3%A9re%20C3%A9s%20megsz%20C3%BCntet%20C3%A9s%20C3%A9re%20ir%20C3%A1nyul%20C3%B3%20egys%20C3%A9ges%20elvek%20C3%A9s%20m%20C3%B3dszertan.pdf>
  - dr. Ranschburg Jenő (2012): *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Saxum Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-248-197-5
  - Séra László (2001): *Általános pszichológia*. Comenius Kiadó, Pécs ISBN: 963-03-5807-7

Ajánlott irodalom:

- Bagdy Emőke (1995): *Családi szocializáció és személyiségzavarok*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 963-18-6695-5
- Bernáth László – Solymosi Katalin (1997): *Fejlődéslélektani olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest ISBN:963-85129-8-9
- Bognár Gábor – Telkes József (1994): *A válás lélektana*. Haas & Singer Alapítvány, Budapest, 95-108. o. ISBN: 9630410857
- B. Lakatos Margit – Serfőző Mónika (2003): *Pszichológia – Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak*. Trezor Kiadó, Budapest ISBN:963-9088-86-2
- Carver, S. Charles – Scheier, F. Michael (2006): *Személyiségpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-709-2
- Garry Chapman (2011): *Családi összhangzattan – A családi harmónia öt jellemzője*, Harmat Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-9148-56-7
- Cole, M. – Cole, S.R. (1997): *Fejlődéslélektan*. Osiris-Századvég, Budapest ISBN:963-379-166-9
- Massimo Diana (2009): *Isten és a gyermek*. Don Bosco Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-9956-01-8
- dr. Gyökössy Endre (1981): *Magunkról – magunknak*. Református Zsinati Iroda, Budapest ISBN: 9633003156
- Herczog Mária – Neményi Eszter – Rácz Andrea (2002): *A gyermekekkel szembeni szexuális visszaélésekről*. Család Gyermek Ifjúság Könyvek, Budapest ISBN: 963-204-045-7
- Horváth-Szabó Katalin (2007): *Vallásosság és személyiség*. PPKE BTK, Piliscsaba ISBN: 978-963-9206-62-5
- Horváth-Szabó Katalin (2007): *Vallás és emberi magatartás*. PPKE BTK, Piliscsaba ISBN: 978-963-9206-51-9
- Nagy László (2003): *Szociálpszichológia*. Comenius Kiadó, Pécs ISBN: 963 206 726
- N. Kollár Katalin – Szabó Éva (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-672-X
- dr. Larry Stephens (1999): *Gyermeked hite*. Harmat Kiadó, Budapest ISBN: 963-9148-23-7
- Zsolnai Anikó (2001): *Kötődés és nevelés*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest ISBN: 9789639316157

A hallgató holisztikus szemléletéről is adjon tanúságot, azaz a pszichológiai és pedagógiai tételek között találja meg a kapcsolódási pontokat, átvezető hidakat és az egyes nézőpontok közötti párhuzamok mellett a jellegzetes különbségekre is térjen ki. Érdemes ezen tételsorokat ötvözni az adott tantárgy-pedagógiai tételekkel is.

TECHNIKA

1. Az anyagok és alakításuk egy témakörének feldolgozása. Szerkezet, tulajdonságok, előállítási technológia, megmunkálási módok, felhasználási lehetőségek. Az életkori sajátosságoknak megfelelő műveletsor megtervezése szabadon választott munkadarabhoz kapcsolódóan.
2. Műszaki kommunikáció módja és eszközei. Jelképek alkalmazása technika órákon. Szimbólumokban történő gondolkodásmód kialakítása. Egyezményes rajzi jelek, szabványos jelölések megismertetése.
3. Az építőelemekkel végzett gyakorlatok és a műszaki ábrázolási ismeretek kapcsolata. A kisiskolás tanulók térszemléletének (térlátásának) fejlesztése. Építés síkban, építés térben. A modell szerepe az oktatásban.
4. A technika tantárgy célja, feladatai, sajátosságai. Az akarati cselekvés pszichológiai elemzése. Az értékelés sajátosságai.
5. Módszerek, munkaszervezési formák. Kreativitás és problémamegoldás. Korszerű technikai szemlélet megalapozása.

Szakirodalmi ajánlás:

- Dr. Kiss Sándor (2010): *Technika*. KFRTF, Debrecen
- Fuszikné Szabó Éva - Matusekné Bíró Teréz (2011): *Második technikakönyvem*. Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Balasi Bernadett - Sulák Istvánné - Szabó Anikó (2012): *Harmadik technikakönyvem*. Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Balasi Bernadett - Sulák Istvánné - Szabó Anikó (2011): *Negyedik technikakönyvem*. Apáczai Kiadó, Celldömölk
- Kővári Istvánné (2011): *Kézikönyv. Az 1-2. évfolyamos technika tanításához*. Apáczai Kiadó, Budapest
- Kővári Istvánné (2012): *Kézikönyv. A 3-4. évfolyamos technika tanításához*. Apáczai Kiadó, Budapest

TERMÉSZETISMERET

1. A környezetismeret tantárgy helye és jelentősége az alsó tagozatos nevelés-oktatás cél- és feladatrendszerében. A tantárgy komplexitása. Koncentráció a tárgyon belül és más tárgyakkal. Főbb témakörök az ismeretszerzés folyamatában.
2. A környezetismeret tantárgyban rejlő nevelési lehetőségek felismerése és azok megoldásának módja a tantervi témák feldolgozása során. A nemzeti identitástudat kialakítása a környezetismeret órán. Természetszeretetre és a környezetvédelemre való nevelés lehetőségei a 6-10 éves gyermekek számára.
3. A természettudományos gondolkodás megalapozása; az 1-4. osztály környezetismeret tananyagának feldolgozásához szükséges természettudományos ismeretszerző, kutató módszerek és az ehhez kapcsolódó kompetenciafejlesztő tanítói feladatok. Az élő és élettelen természet tanításában használatos algoritmusok.
4. A környezetismeret tanításában alkalmazható szervezeti formák jellemzői. A tanórán kívüli tevékenységek (tanulmányi séta, kirándulás, erdei iskola, múzeum- és zoopedagógia) szerepe az ismeretszerzésben és a szemlélet formálásban 1-4. osztályig.
5. A környezeti nevelés szerepe, feladata és megvalósítási lehetőségei az 1-4. osztályban (élménypedagógia, projektek). A környezetismeret órákon alkalmazható taneszközök ismertetése és felhasználásának módja.

Szakirodalmi ajánlás:

- Árvainé Libor Ildikó és mtsai. (2013): Környezetünk titkai 1–2. osztály. Mozaik Kiadó, Szeged. ISBN: 9636973728, 9636973725
- Borvendég-Harag-Jámbor-Szabó (1999): A környezetismeret tanításának módszertana. Dávid Oktatói és Kiadói Bt. Kaposvár. ISBN 963-03-7621-0
- Csapó Benő és Szabó Gábor (szerk., 2012): Tartalmi keretek a természettudomány diagnosztikus értékeléséhez. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 978-963-197236-8
- Csókási Andrásné Czegléd Anna és mtsai. (2013): Környezetünk titkai 3-4. o. Mozaik kiadó, Szeged. ISBN: 9789636974749 kód: MS-1416
- Dámné Erdei Gabriella (2010): A környezetismeret-természetismeret tanításának módszertana. Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen
- Kováts-Németh Mária (2010): Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig. Apáczai Kiadó. ISBN 978 963 9687 18 9
- Megyeriné dr. Runyó Anna: Csodálatos világ - Környezetismeret munkatankönyv az 1-2. osztály számára. Szent István Társulat, Budapest, 2016. ISBN: 9789632775913
- Megyeriné dr. Runyó Anna: A környezetismeret tanítása. Az intézményes oktató-nevelő munka alapjai. Főiskolai jegyzet a Természetismeret tantárgy-pedagógia tantárgy oktatásához. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2015.
- Nemzeti alaptanterv (NAT 2012)
- OFI újgenerációs tankönyvei 1-4. osztály, 2018.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

1. A testnevelés cél- és feladatrendszere a kialakítandó kompetenciák függvényében. A 6-10 éves tanulók mozgásfejlődésének a szakaszai, azok jellemzői és kölcsönhatásuk a pszichikus funkciókkal.
A testgyakorlatok szerepe a személyiségfejlesztésben és az egészségmegőrzésben.
2. A motoros képességek rendszere, fejlesztésük alapelvei és a fejlesztés lehetőségei az 1-4. osztályban. A motoros és a pszichikus képességek kölcsönhatásai. A mozgástanulás szakaszainak elemzése.
3. A testnevelés oktatásának folyamata, azok sajátosságai és módszerei. A motoros cselekvéstanulás folyamata és a mozgástanítás,- tanulás pedagógiai kérdései – motiválás, differenciálás, ellenőrzés, értékelés a testnevelésben. A gyakorlás megszervezése, a segítségnyújtás, hibajavítás szerepe a testnevelésben.
4. A mozgásos játékok jellemzése, szerepe az 1-4. osztályos testnevelésben, a személyiség fejlesztésében – a kompetenciák fejlesztési lehetőségei a testnevelési játékokban. A testnevelési játékok fajtái, csoportosításuk. A játékoktatás módszertana.
5. A pedagógiai tervezés szintjei a testnevelésben (NAT, Kerettanterv, Pedagógiai Program, helyi tanterv, tanmenet, óravázlat). A testnevelés órák tartalma, szerkezete, felépítése. A tanító szakmai felkészültsége és személyiségének szerepe a testnevelés oktatásában.

Szakirodalmi ajánlás:

- Dr. Arday László (2001): *A testnevelés tanítása* (tanítói kézikönyv) Korona Kiadó, Budapest
- Farnosi István (1999): *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest
- Dr. Magyar György (1996): *A testnevelés és sport elmélete és módszertana (1.-4. osztály)*. Jegyzet, Esztergom
- Király Tibor (szerk.) (2001.) *A testneveléstanítás módszertana tanítók részére* Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Rétsági Erzsébet (2004): *A testnevelés tantárgy-pedagógiája* Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Nemzeti Alaptanterv (2012)
- Testnevelés tantárgy-pedagógia előadások anyaga

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. A vizuális nevelés célja, feladata, szerepe. A vizuális kultúra tantárgyközi szerepe az alsó tagozat nevelési-oktatási cél és feladat rendszerében. A „háromdimenziós modell”. A komplex művészeti és komplex vizuális nevelés lehetőségei a személyiségközpontú pedagógiai gyakorlatban, az értékorientált nevelésben. A vizuális nevelés lehetőségei a hitre nevelésben.
2. A vizuális kommunikáció fogalma, a vizuális üzenet, közlemény a közlés szándéka szerinti fajtái, jellemzői. A művészi-esztétikai célú, emocionális tartalmú közlések, és a nem művészi célú, racionális tartalmú közlések. A képző-, iparművészeti és népművészeti alkotások szerepe a nemzeti azonosságtudat kialakításában. A szakrális művészet jelentősége a személyiségfejlesztésben.
3. A gyermeki képi- és plasztikai kifejezőképesség fejlődésének áttekintése, a spontán rajz – és plasztikai fejlődés folyamatának általános pszichológiai vonatkozásai, a gyermek személyiségének, lelkivilágának és szemléletének, gondolkodásának tükrében. Az alkotás szerepe a gyermeki személyiségfejlesztésben. Tanítási módszerek a gyermek képi-plasztikai képességeinek kibontakoztatására.
4. A kreativitás tartalmi jegyei, az alakító-alkotó gondolkodás, a vizuális alkotóképeség tényezőinek, alkotóelemeinek értelmezése. A gyermek kreativitásának sajátosságai, önálló alkotóképeség differenciált kibontakoztatása. Keresztény szemléletű tehetséggondozás a vizuális nevelésben.
5. A vizuális kultúra óra általános és speciális jellemzői. A személyiség és képességfejlesztés tervezése és megvalósítása: a tananyagstruktúra specifikuma, szervezési metodikák, foglalkozások sajátos feltételrendszere, eszközei. Munkaformák változatai és az értékelés. A szemléltetés mint személyiségfejlesztés, jelentősége és módjai a nevelés-oktatás folyamatában. Az élmény szerepe a vizuális nevelésben.

Szakirodalmi ajánlás:

- Bakos Tamás – Bálványos Huba – Preisinger Zsuzsa – Sándor Zsuzsa (2000): *A vizuális nevelés módszertana a 6-12 éves korosztályban*. Balassi Kiadó, Budapest. ISBN: 963-506-322-9
- Bodóczy István (2003): *Vizuális nevelés*. Magyar Iparművészeti Egyetem, Budapest. ISBN: 963-164-82
- Feuer Mária (2000): *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN: 9789630577328
- Környeiné Gere Zsuzsa (2008): A vizuális esztétikai képességekről. In: *Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben*. AVKF, Vác, 315–326. old.
- Mönks – Ypenburg (2007): *A nagyon tehetséges gyermek*. Akkord Kiadó, Budapest. ISBN: 9637803655
- Pázmány Ágnes (2013): A vizuális nevelés lehetőségei a hitre nevelésben. In: *Katolikus Pedagógia*. 2013/1-2. Szent István Társulat, Budapest 32–41. old.
- Pázmány Ágnes (2011): Vizuális nevelés, avagy paradigmaváltás a rajztanításban. In: *Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2011. 69–84. old.
- Pázmány Ágnes (2008): Rajztanítás, vizuális nevelés mint személyiségfejlesztés a tantervi tendenciák tükrében. In: *Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben*. AVKF, Vác, 259–278. old.

- Wiedermann Katalin (2011): A projekt lehetőségei a kompetenciafejlesztésre a pedagógusképzésben. In: *Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 95–104. old.
- Kerettanterv 2012. EMMI, Budapest

MÚVELTSÉGTERÜLETEK

ANGOL

1. **Language -Teaching Methods**
  - a) The main concerns of the audiolingual method, communicative approach.
  - b) The advantages and disadvantages of the TPR method in the lower-primary language classes.
  - c) The advantages and disadvantages of the direct method in the lower-primary language classes.**Characteristics of the Young Learner**
  - d) What are the characteristics of the young EFL learner? (You should distinguish between younger children, aged 6 to 9, and older children, aged 10 to 12)
  - e) What do these characteristics mean for the teacher? (Elaborate on course planning and lesson planning)
2. **Grammar**
  - a.) What are the principles of grammar teaching in primary EFL?
  - b) How do you present and practise new language items LP?
  - c) What are the purposes of controlled, guided and free practices? Demonstrate with reference to specific activities.
  - d) How would you deal with slips, mistakes and errors at each stage?**Learners' Progress**
  - e, The characteristics of the formative and summative assessment.
  - f, In what ways might a teacher check the progress of the learners? Demonstrate with specific examples.
  - g) What part do you think tests should play in primary EFL? Elaborate on effective types of tests. Justify your answer.
3. **Evaluating Materials**
  - a) What criteria would you consider when choosing a course-book? Demonstrate with reference to particular course-books: which you would or would not use with particular classes.
  - b) What criteria would you consider when choosing a story for whole-class work? Give examples of specific stories you would find suitable or unsuitable for specific classes.**Vocabulary**
  - c, What implications of inductive and deductive ways of teaching vocabulary do we have to consider in lower-primary EFL?
  - d) What different techniques do you know for presenting the meaning of new words? How do you decide which techniques to use with which word? Demonstrate with specific examples
  - e) What ways do you know for practising vocabulary which the learners have learnt in the previous lesson(s)? Demonstrate with specific examples.
4. **Planning**
  - a) What do you have to bear in mind when planning an EFL course in lower-primary?
  - b) What information do you need when planning an EFL lesson in lower-primary?
  - c) What is the difference between an aim and an activity? Give some examples of each.
  - d) What are the features of a good lesson plan?
5. **Oral Work**
  - a) What are the differences between oral language practices and speaking practices? Give specific examples of both types of practice. How can you make speaking practice

communicative?

b) What are the advantages of pair-work and group-work when doing oral or speaking practice?

c) What are the disadvantages of pair- and group-work in LP, and how can the teacher overcome them? Demonstrate with reference to specific pair-work and group-work activities.

6. **Listening**

a) What difficulties do pupils face when listening to a foreign language?

b) What criteria would you bear in mind when choosing listening material in primary EFL?

c) How can you exploit listening material effectively? Demonstrate with examples of particular types of listening material and activities.

Reading

d) When and how can you introduce teaching reading in LP EFL?

e) In what ways can silent (skimming, scanning and normal) reading and loud reading be applied in LP EFL?

f) How would you deal with teaching extensive and intensive reading in LP EFL?

g) What principles underlie the effective exploitation of reading material? Demonstrate with examples of particular types of reading material and activities.

7. **Classroom Management**

a) In what ways can seating in the classroom be arranged, and what are the advantages and disadvantages of each type of arrangement?

b) What can be the reasons of the disruptive behaviour? How can these be handled?

c) Why and how can you differentiate among pupils? Demonstrate it with examples.

Language competencies

d, What are the language competencies and how are they integrated in the National Core Curriculum?

e, How is the Common European Framework of Reference scaled? Give special details of the A1 level.

8. **Grouping and disruptive behaviour**

a, What are the basic types of grouping? Describe the advantages and disadvantages!

b, What principles underlie effective instructions? Demonstrate with examples of effective and ineffective ways of giving instructions to learners in a primary EFL class, and what different types of questions might you ask, and what different ways might you ask them?

Demonstrate with examples.

Teaching Aids

c) What uses can be made of the blackboard, white board? What rules and techniques do you have to bear in mind when using it?

d) What other aids might you use in the primary EFL class and how might you use each of them?

9. **Songs and Games**

a) Why are songs and games useful in the primary EFL classroom?

b) Give some examples of songs you would use.

What would the language aim(s) be, and how you would exploit the material?

c) Give some examples of games you would use. Elaborate on the exploitation of them.

Story-Telling

d) Why is story-telling of great importance in primary EFL?

e) What criteria would you use when choosing a story to read aloud or tell the class?

Give specific examples of suitable and unsuitable story-telling material.

f) What principles underlie the effective exploitation of stories in primary EFL?

Demonstrate with reference to specific story-telling material and activities.

10. **Internet, interactive whiteboard and Web 2.0 in language teaching**
- What are the basic concepts of Information Communication Technology (ICT)?
  - How can internet be used in the classroom or for the lesson preparation? Describe some ideas.
  - What are the advantages and disadvantages of using interactive whiteboard (IWB)?

Szakirodalmi ajánlás:

- Pinter, A. (2006): *Teaching Young Language Learners*. Oxford University Press, Oxford.
- Read, C. (2007): *500 Activities for the Primary Classroom*. Macmillan Publishers Limited, Oxford. ISBN: 978-1-4050-9907-3
- Halliwell, S. (1996): *Teaching English in the Primary Classroom*. Addison Wesley Longman Limited, Harlow. ISBN-10: 0-582-07109-7
- Kovács Judit–Trentinné Benkő Éva.(2011): *A Task-Based Reader on Methodology and Children’s Literature*. (5th edition). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Kovács Judit (2009): *A gyermek és az idegen nyelv*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
- ISBN: 978-963-9955-09-7
- Kovács Judit – Trentinné Benkő Éva (2014): *The World at Their Feet: Children’s Early Competence in Two Languages through Education*. . Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
- Gaál Árpádné – Sárosdiné dr. Szabó Judit (1994): *Teaching English to Young Learners*. Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest
- Moon, J. (2005): *Children Learning English*. Macmillan ELT, London
- Donaldson, M. (1987): *Children’s Minds*. Fontana, London, ISBN: 000 686 1229/0-00-686 122-9
- Williams, M. and Burden, R.L. (1999): *Psychology for Language Teachers: A Social Constructivist Approach*. CUP, Cambridge. ISBN: 0 19 437148 4.
- Wood, D. (1988): *How Children Think and Learn*. Blackwell, Oxford, ISBN: 06 311613 92

EMBER ÉS TÁRSADALOM

- Az antik embereszmény**
Milyen antik értékek közvetítése fontos nevelési cél az általános iskola 5-6. osztályában?
Milyen módszerekkel érhető el?
- A középkor művelődéstörténeti értékei**
Mutassa be, hogy az adott témakörön belül milyen lehetőségek vannak a tanulók ismeretszerző képességeinek fejlesztésére!
- A reneszánsz szellemisége, a reneszánsz kori ember a reneszánsz Magyarországon**
Milyen ismeretanyaghoz tudja kapcsolni a tanítási tanulási folyamatban a reneszánsz kor jellemzőit?
- A barokk kora**
Mutassa be, hogy az adott témakörön belül milyen lehetőségek vannak a tanulók ismeretszerző képességeinek fejlesztésére
- Az európai polgári fejlődés, különös tekintettel a művészetek fejlődésére a 19-20. században**
Milyen módszerek segíthetik a tananyag elsajátítását?
- A magyar nyelvterület nagy tájai, etnikai csoportjai, nemzetiségei**
Hogyan mutatná be az iskolás korosztály számára a népi kultúra táji különbségeit, eltérő vonásait, a nemzetiségek sajátos kulturális jellemzőit?
- Belenevelődés a hagyományokba. Népszokások helye és szerepe a nevelési-oktatási folyamatban.**
Milyen ünnepkehez kapcsolódó dramatikus népszokások kaphatnak helyet a nevelési-oktatási folyamatban?
- A hagyományos paraszti társadalom életmódja a 20. század első felében**
A gazdálkodó életmód hogyan jelenik az irodalmi szövegekben? Milyen szerepet játszhatnak a néprajzi ismeretek más műveltségterületek ismereteinek értelmezésében?

Szakirodalmi ajánlás:

- Kósa László (2006): *Magyar művelődéstörténet*. Osiris Kiadó, Bp. ISBN: 978963389764
- Lederer Emma (2007): *Egyetemes művelődéstörténet*. Holnap Kiadó Kft. Bp. ISBN: 9789633463208
- Balassa Iván-Ortutay Gyula (1979): *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó, Bp., 1979. ISBN 9631309460
- Tátrai Zsuzsanna - Karácsony Molnár Erika (1997): *Jeles napok, ünnepi szokások*. Planétás Kiadó, Bp. ISBN 963-901-429-X
- Balassa Iván (1989): *A határon túli magyarok néprajza*. Gondolat Könyvkiadó, Bp., ISBN 9632822188
- Kósa László-Filep Antal (1975): *A magyar nép táji-történeti tagolódása*. Akadémiai Kiadó, Bp., ISBN 963050561
- Dömötör Tekla (főszerk.) (1990) : *Magyar Néprajz VII. Népszokás, néphit, népi vallásosság*. Akadémiai kiadó, Bp. 7-101. ISBN 963 05 5685 5

ÉNEK-ZENE

1. A középkor egyházi és világi zenéje egy-egy konkrét-dallampélda bemutatásán és elemzésén keresztül az 5. osztályos tankönyvek anyaga alapján. A reneszánsz stílus bemutatása, zenei műfajai, szerkesztései kiválasztott szerzőkön, zenei példákon keresztül az 5. osztályos tankönyvek dalanyagára alapján.
2. A barokk stíluskorszak legfontosabb zenei műfajainak, zeneszerzőnek és műveiknek bemutatása a legismertebb zenei példákon keresztül, felhasználva az 5. osztályos tankönyvek zenei idézeteit.
3. A klasszikus stílus zenei műfajainak, formáinak, a bécsi klasszikus zeneszerzők műveinek bemutatása a 6. osztályos tankönyvek idézetein keresztül.
4. A romantikus korszak legjelentősebb zeneszerzői, művei, műfaji újítások.
5. A XX. század legjelentősebb európai zeneszerzői és műveik. A közösségi éneklés, a kórusmunka jelentősége, a karvezetői tevékenység. A művek kiválasztása, a próbák megtervezése, a műsorszerkesztés és a szereplések.
6. A magyar népzene különböző stílusrétegei, legfontosabb jellemzőik, Kodály Zoltán és Bartók Béla művészete, jelentőségük itthon és külföldön. A zenei nevelés, mint a komplex személyiség és képességfejlesztés eszköze az újabb kutatások tükrében. A zenei nevelés célja és feladata – Kodály Zoltán zenepedagógiai elvei alapján. Az iskolai képzés előzményei.
7. A tankönyvek dalanyagának elemzése az alsó tagozaton (gyermekdal, népdal, műdal arányai, jellegzetességei); a daltanítás és a ritmusérzék kialakításának különböző lehetőségei játékos formában.
8. A zenei elemek tudatosításának algoritmus, didaktikája, megtanításuk sorrendje. Az énekzene óra megtervezése a NAT-tól az óratervezetig.
9. A zenei olvasás és írás készségfejlesztésének folyamata, a készségek kialakításának módja, a fejlesztés területei – konkrét példák bemutatásával, a szemléltetési lehetőségek ismertetésével.
10. A tudatos zenehallgatás, mint a komplex művészeti nevelés és stílusérzék fejlesztésének eszköze, az alkotások befogadásának szerepe a személyiségfejlesztésben, alternatív zenepedagógiai irányzatok bevonása. Az alsó tagozatos tankönyvek zenehallgatási anyagának ismertetése, ismerete.
Az e-tananyagok felhasználása az ének-zene órákon.

Szakirodalmi ajánlás:

- Beyer István (2011): *Zenetörténet*. Pedellus Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9639396087
- Boguszlavszkijné Kocsis Márta – Bencze Lászlóné Dr. Mező Judit (1998): *Népzeneismeret*. Pedellus Kiadó, Budapest. ISBN: 963 8397 06 3
- Gelencsér Ágnes (1998): *Magyar népzenei alapismeretek*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 16 2207 X
- Király Katalin (2012): *Ének-zene 5*. Mozaik Kiadó, Szeged. ISBN: 978 963 697 453 4

- Király Katalin (2012): *Ének-zene 6.* Mozaik Kiadó, Szeged 2012. ISBN: 978 963 697 482 4
- Nyerges Magda (2013): *Magyar zeneszerzők és muzsikusok.* Széphalom Könyvműhely, Budapest. ISBN: 9789639903777
- Ördög László – Riznerné Kékesi Mária (2012): *Ének-zene 5.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. (11567) NAT 2012
- Paksa Katalin (1999): *Magyar népzene-történet.* Balassi Kiadó, Budapest. ISBN: 963 506 280 X
- Riznerné Kékesi Mária – Ördög László (2012): *Ének-zene 6.* Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest. (11667) NAT 2012
- Szőnyi Erzsébet: *Zenei nevelési irányzatok a XX. században.* Tankönyvkiadó, 1988. ISBN: 963-18-0510-7
- Nemzeti alaptanterv (NAT, 2012)
- www.parlando.hu

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladat- és tevékenységrendszere, részterületei az 1–6. osztályban. Az anyanyelvi kommunikáció jelentősége a kulcskompetenciák szempontjából. Az anyanyelvi nevelés lehetőségei és feladatai a hátrányos helyzet, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás területén.
2. Az olvasás, mint nyelvhasználati mód fajtái. Az olvasástanítás pedagógiai-pszichológiai kérdései. Az olvasástanítás folyamata. Az előkészítés feladatai. A jelrendszer megtanításának algoritmusai. Olvasástanítási módszerek.
3. Az olvasástechnika fejlesztése. A szövegértő olvasás feltételei, fejlesztésének lehetőségei. Szövegfajták az 1–6. osztályos tankönyvekben. A szövegfeldolgozás módjai. A szövegelemzés szerepe az integrált anyanyelvi nevelésben. Önművelési szokások alakítása.
4. A kézírás elsajátításának élettani és pszichológiai feltételei. Az elnyújtott és késleltetett írástanítás lényege. Az írástanítás speciális feladatai, algoritmusai. Eljárások az írástechnika és az írás eszközi használatának fejlesztésére.
5. A beszédkézség fejlesztése, szókincsgyarapítás, mondatok és szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. A beszédművelés jelentősége a nyelvhasználati módok fejlesztésében. A beszédtechnika fejlesztésének módjai.
6. A nyelvhasználati módok integrálása az írásbeli szövegalkotásban. A fogalmazástanítás céljai, feladatai és tananyaga. Fogalmazási műfajok. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztésének gyakorlattípusai. A fogalmazások értékelésének szempontjai. Irányzatok a fogalmazástanítás történetében.
7. A nyelvtani és helyesírási ismeretek tanításának céljai, ismeretanyaga és tevékenységei 1–6. osztályban.
8. Kommunikációs ismeretek az 1–6. osztályban. A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs eszközök használatának és a kommunikációs szabályok tudatosításának módszerei.
9. Az irodalom szerepe az erkölcsi, érzelmi nevelésben. Epikus művek az 1–6. osztályos tananyagban. Az epikus művek elemzésének szempontjai. Társzművészetek az irodalmi-esztétikai nevelésben.
10. Az irodalom szerepe az erkölcsi, érzelmi nevelésben. Lírai művek az 1–6. osztályos tananyagban. A lírai művek elemzésének szempontjai. A memoriterek szerepe.

Szakirodalmi ajánlás:

- Adamikné Jászó Anna (2008): *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig*. Trezor Kiadó, ISBN: 9789638144317
- Adamikné Jászó Anna - Kálmánné Bors Irén - Kernya Róza - H. Tóth István (2008): *Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1-4. osztály*. Trezor Kiadó, ISBN 978 963 8144 28 7
- Antalné Szabó Ágnes 2003. A helyesírás-tanítás pedagógiája. *Hungarológiai Közlemények* 2: 19–40. <http://mnyfi.elte.hu/szemere/iras01.pdf> (2008. május 15.)
- Benczik Vilmos (szerk., 2008): *Új utak az anyanyelvi nevelésben és a pedagógusképzésben*.

Trezor Kiadó, Budapest ISBN: 9789638144331

- Besir Anna - Gasparicsné Kovács Erzsébet - Koós Ildikó (2014): Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája az alsó tagozaton. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI)
- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2007): A mese szerepe az anyanyelvi nevelésben. *Könyv és Nevelés* 2007/3. 102–106.
- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2008): Az irodalmi nevelés lehetőségei az általános iskola 1-6. osztályában. In: *Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben*. AVKF, Vác ISBN 978-963-7306-45-7 111-117.
- Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet (2010): Olvasóvá nevelés *Képzés és Gyakorlat* 8. évfolyam, 2010/3-4. szám 89–96.
- Goda Imre (1996): *Az irodalomtanár műhelyében*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9631868893
- Péter Lilla-Deák Ágnes (2013): Kisiskolások erkölcsi érzékének mesék általi fejlesztése-különös tekintettel az erkölcsi fogalmak kialakítására. in. *Katolikus Pedagógia* 2013. 1-2. 92–103.
- Steklács János (2009): *Az olvasás kis kézikönyve szülőknek, pedagógusoknak*. Okker, Budapest ISBN 978 963 8088 27 7
- Steklács János (2013): *Olvasási stratégiák tanítása, tanulása és az olvasásra vonatkozó meggyőződés*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 978 963 19 7372 3
- Tóth Beatrix (2009): Szövegértést fejlesztő gyakorlatok alsó tagozatosok számára. *Anyanyelv-pedagógia* 2009. 04.
- Tóth Beatrix (2008): Fogalmazástanítás – miért és hogyan másképpen? *Anyanyelv-pedagógia* 2008/1.
- Dr. Tóth László (2002): *Az olvasás pszichológiai alapjai*. Pedellus, Debrecen ISBN: 9639396117
- Tölgyessy Zsuzsanna (2009): Élményközpontú irodalomtanítás az alsó tagozaton. *Fordulópont*: 44 http://www.fordulopont.hu/Fp-44_tolgyessy.pdf
- Vörös József (2008): *Irodalomtanítás az általános és a középiskolában*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 978 963 19 0059 0

- Kerettanterv az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszára 2012
- Nemzeti alaptanterv (NAT 2012)

MATEMATIKA

1. A halmazelmélet és a matematikai logika alapvetőfogalmai. Műveletek és tulajdonságaik. Összefüggések a matematikában. A halmaz és a logika kapcsolata. Az összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. A tevékenység szerepe, az anyanyelv és a matematikai nyelv szerepe a matematika tanításában. Jelölések bevezetése, szerepe.
2. A fogalmak kiterjesztése, a számfogalmak és a műveletfogalom bővítése során. A valós számkör. Számelméleti alapismeretek. Oszthatóhatóság, prímszámok. Nevezetes összefüggések, kongruenciák.
3. Egyenletek, egyenlőtlenségek. Alaphalmaz, megoldáshalmaz. Egyenletek ekvivalens átalakításai. Diofantikus egyenletek. Többféle megoldás és megoldási mód keresése. Szöveges feladatok szerepe a gondolkodás fejlesztésében. A szövegértő olvasás jelentősége, fontossága a matematika órákon.
4. Alkotások térben és síkban. A tér és sík kapcsolata. Geometriai alapismeretek. Térelemek. Kölcsönös helyzetek. Testek, testek származtatása. Szabályos testek. Mindennapok geometriája. A térszemlélet fejlesztésének lehetőségei. Axiómarendszerek a geometriában.
5. Relációk, függvények, sorozatok. Geometriai transzformációk, mint függvények. A függvényfogalom átfogó, egységesítő szerepe a matematikában és tanításában. Matematikai modellek. Koordinátarendszer. Tantárgyi koncentrációk a függvények tanítása során.
6. Ok-okozati összefüggések feltárása, a jelenlévő kapcsolatok elemzése, konkrét függvénykapcsolatok vizsgálata (függvény transzformációk). A legfontosabb tapasztalatok összefüggése, érzékeltetése. Relációk, függvények, sorozatok, geometriai transzformációk.
7. A kombinatorika és a valószínűség számítás elemei. Kombinatorikai alapfogalmak. Problémahelyzetek szerepe a matematika tanulásban. Problémák megértése. A kombinatorikus gondolkodásmód fejlesztésének és lehetőségeinek bemutatása konkrét feladatokon keresztül.

Szakirodalmi ajánlás:

- Balogh Viktória - Czeglédi István - Dr. Vörös György: *A matematika tanítása* Bárcki Barnabás (1982): *Differenciálszámítás*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Bárcki Barnabás (1992): *Integrálszámítás*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Bartal Andrea - Széphalmi Ágnes (1982): *Adatgyűjtés és statisztikai elemzés a pedagógiai gyakorlatban*. TK. Budapest.
- Bellai-Rábai (1995): *Ez is az is az elemi matematikából*. Gondolat, Budapest
- Boltyanskij-Jefrimovics (1971): *Szemléletes topológia*. TK. Budapest
- Csordás M. – Konfár L. – Kothencz J. – Kozmáné J. Á. – Pintér K. – Vincze I. (2009): *Sokszínű Matematika 5., 6.* Mozaik Kiadó, Szeged.
- Gyapjas Ferenc (1972): *A kombinatorika és a valószínűség-számítás tanításának módszertani problémái*. TK.
- Hajós György (1991): *Bevezetés a geometriába*. TK. Budapest
- Havasy György és mts. (szerk., 2010): *Általános statisztika I, II*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9789631955071
- Dr. Iker János - Szerencsi Sándor - Dr. Vörös György (1984): *A matematika tanítása*. Tankönyvkiadó, Budapest

- Kárteszi Ferenc (1966): *Szemléletes geometria*. Gondolat Kiadó, Budapest
- Kosztolányi – Kovács – Pintér – Urbán - Vincze (2005): *Sokszínű matematika 12*. Mozaik kiadó, Szeged. ISBN 963 697 414 4
- Dr. Nemetz Tibor (2010): *Valószínűség számítás*. Typotex, Budapest. ISBN: 978 963 2791 64 7
- Peller József (1987): *Exponenciális és logaritmussfüggvény, differenciálszámítás*. TK Budapest.
- Reiman István (1986): *A geometria és határterületei*. Gondolat, Budapest
- Solt György (1993): *Valószínűség-számítás*. Bolyai Könyvek. MK
- Újvári István (1994): *A gondolkodás alapiskolája*. Észak-Pest megyei Matematikai Tehetségfejlesztő, Vác
- Újvári István (1992): *Matekversenyre készülök*. Typotex, Budapest
- Dr. Zigány Ferenc (1974): *Ábrázoló geometria*. TK. Budapest

- Bolyai János Emlékkonferencia. Budapest – Marosvásárhely: 2010. augusztus 30.
- A NAT 5.-6. osztályos ide vonatkozó fejezetei

TERMÉSZETISMERET

1. A természettudományos ismeretszerző módszerek. Konkrét feladaton keresztül mutassa be egy-egy felhasználását 10-12 éves korú gyermekek részére!
2. A Föld gömbhéjas szerkezetének felépítése. Felszíne jellemzői, védelmük, és ezek tanítása 6-12 éves korban.
3. Magyarország tájegységei és azok bemutatása földrajzi algoritmus alapján. Adott lakóhely bemutatása. Magyarország helye Európában.
4. Virágos növények (nyitvatermők, zárvatermők) szervezeti felépítése, a környezethez való alkalmazkodás formái (származás, környezet, testfelépítés, életműködés kapcsolata). Tanításuk módszerei és eszközei. Mérgező és ehető gombák, gyógynövények.
5. Gerinctelen és gerinces állatok szervezeti felépítése, a környezethez való alkalmazkodás formái, származás, környezet, testfelépítés, életműködés, viselkedés kapcsolata. Tanításuk módszerei és eszközei.
6. Környezet, környezeti tényezők. A levegő és a víz fizikai, kémiai tulajdonságai, a levegő-, és vízszennyeződés hatása az élővilágra. A környezetvédelem elméleti és gyakorlati kérdései. Az erdei iskola szerepe a környezeti nevelésben.
7. Szén, nitrogén, oxigén körforgása a természetben. Emberi beavatkozások és következményei. Műanyagok a környezetben. Szemét és hulladék, újrahasználat, újrahasznosítás.
8. Környezet, környezeti tényezők az egyed feletti organizációs szinteken. Globális környezeti problémák. A természet szeretetére nevelés az iskolában.

Szakirodalmi ajánlás:

- Both Mária-Csorba F. László (2003): *Források*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 19 4105 0
- Both-Kovács-Revákné (2004): *Biológia I. munkafüzet* 16208/M Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9631933237
- Doba László (2007): *Fizikai és kémiai ismeretek*. Dávid kiadó, Kaposvár. DK-6/00
- Dr. Endrédi Lajos (2000): *Földrajzi ismeretek*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9631903540
- G. Andrews és K. Knighton (2006): *100 tudományos kísérlet*. Szalay könyvek, Kisújszállás. ISBN: 9639677329
- Gál Béla (2003): *Biológia 10. – Az élőlények változatossága*. Mozaik, Szeged.
- Kecskés-Rozgonyi (2010): *Kémia 7 és 8*. Nemzeti TK Kiadó, Budapest.
- Kállai-Varga-Oláh (szerk., 2006): *Egészségpszichológia a gyakorlatban*. Medicina, Budapest. ISBN: 978 963 226 086 0
- Megyeriné dr. Runyó Anna: *Csodálatos világ - Környezetismeret munkatankönyv az 1-2. osztály számára*. Szent István Társulat, Budapest, 2016. ISBN: 9789632775913
- Megyeriné dr. Runyó Anna: *A környezetismeret tanítása. Az intézményes oktató-nevelő munka alapjai. Főiskolai jegyzet a Természetismeret tantárgy-pedagógia tantárgy oktatásához*. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2015.

- Láng és mts. (2006): *Természetismeret 6.* Műszaki Kiadó, Budapest, (11–25.). ISBN: 9631628264
- Lehmann Antal–Vuics Tibor (1999): *Földrajzi fogalmak szótára.* Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest. ISBN: 9789631883756
- Molnár László (2006): *Fizika 7 és 8.* Apáczai kiadó, Budapest. ISBN: 963464672-7
- Obál Ferenc (1986): *Az emberi test I. II.* Gondolat, Budapest. ISBN 963 281
- Öveges, József (1960): *Kísérletezzünk és gondolkozzunk! 500 fizikai kísérlet.* Gondolat, Budapest. ISBN: 9638352614
- Öveges József (1998): *Kísérletek könyve – Hogyan tanuljunk fizikát? 500 egyszerű kísérlet.* Anno Bt., Budapest. ISBN: 9638570784
- Varga Zoltán (2003): *Állatismeret.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN? 963 18 7408 7
- Az alapképzéshez ajánlott könyveket is felhasználhatják.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

1. A gimnasztika helye a tantervben, szerepe a gyermek személyiségfejlesztésében. A gimnasztika jelentősége az iskolai és iskolán kívüli mozgásos tevékenységekben. A gimnasztikai alapformájú gyakorlatok jellemzése, csoportosítása, oktatásmódszertana.
2. Az atlétikai mozgások helye a tantervben, jelentősége az iskolai testnevelésben (5-6. osztály). Az atlétika mozgásanyagának csoportosítása, technikája, oktatásmódszertana, a futó,- ugró,- dobó mozgások megjelenési formái különböző sportágakban.
3. A torna jellegű mozgások helye a tantervben, jelentősége az iskolai testnevelésben (5-6. osztály). A torna mozgásanyagának csoportosítása, technikája, oktatásmódszertana, a segítségadás és hibajavítás jelentősége a torna oktatásában.
4. A sportjátékokat előkészítő játékok szerepe az 5-6. osztályosok testnevelésében, személyiségfejlesztésében. Sportjátékok helye a tantervben, a sportjátékok mozgásanyagának, szabályainak összehasonlítása. Egy választott sportjáték mozgásanyaga, oktatásmódszertana.
5. Prevenció – tartásjavítás – gyógytestnevelés. A tartásjavító gyakorlatok jelentősége és szerepe a 6-12 éves korú gyermekek testnevelésében. Gyógytestnevelési alapfogalmak, kategóriák, a tartó-és mozgatórendszer elváltozásai, belgyógyászati csoport betegségei. Inklúzió a testnevelésben. Balesetvédelem,- egészségvédelem.
6. Az úszás élettani jelentősége, helye, szerepe az iskolai testnevelésben. A játékos vízhez szoktató gyakorlatok funkciói, csoportjai. Egy választott úszásnem oktatásának módszertana. Az úszás egészségre gyakorolt hatása.
7. Az egészséges életmód értékrendjének,- szokásrendszerének megalapozása 6-12 éves korú tanulóknál. Rekreációs és szabadidős tevékenységek helye a tantervben, lehetőségei az iskolai és iskolán kívüli testnevelésben, szerepe a gyermek személyiségfejlesztésében, oktatásának módszertana, szervezési feladatai.

Szakirodalmi ajánlás:

- Dr. Arnold Imre (1989): *Az úszás oktatása* Sport, Budapest. ISBN 963 253 041 1
- Dr. Bejek Klára-Dr. Hamar Pál: *Torna ABC*. OKKER Kiadó ISBN 963 7315 29 2
- Donáth Ferenc-Dr. Hamza István-Molnár Ferenc-Vígh László (1996): *Torna az iskolában*. Budapest. ISBN 963 7166 57 2
- Érdi-Krausz Zsuzsa (1995): *Mindenki gyógytestnevelése*. OKKER, Budapest
- Famosi István (1999): *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest
- Gárdos – Dr.Mónus András (1991): *Gyógytestnevelés*. Budapest.
- Hamza István-Karácsony István-Molnár Ferenc-Vígh László-Gyulai Gergely (2000): *Torna 1x1*. Budapest
- Honfi László (2004): *Tornaszaknyelv* Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Dr. Koltai Jenő – Dr. Takács László (1990): *Az atlétika oktatása* - Tankönyvkiadó, Budapest
- Dieter Kruber (2000): *Az atlétika oktatása tornateremben* - Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Dr. Magyar György (1996): *A testnevelés és sport elmélete és módszertana (5-6. osztály)*. Jegyzet, Esztergom. ISBN 963 04 8062 x
- Rétsági Erzsébet (2004): *A testnevelés tantárgy-pedagógiája* Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Dr. Tóth Ákos (2004): *Úszás technika* Magyar Testnevelési Egyetem Budapest ISBN 963 7166 59 9

- *Általános testtartásjavító gyakorlatok gyűjteménye* (2005). Flaccus kiadó, Budapest
- *Atlétika – 1003 játék és gyakorlat* - Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2000
- *Úszás – 1001 játék és gyakorlat*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2000
- Nemzeti alaptanterv (NAT, 2012)

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. A vizuális nevelés célja, feladata, szerepe. A vizuális kultúra tantárgyközi szerepe az alsó tagozat nevelési-oktatási cél és feladat rendszerében. A „háromdimenziós modell”.
A komplex művészeti és komplex vizuális nevelés lehetőségei a személyiségközpontú pedagógiai gyakorlatban, az értékorientált nevelésben. A vizuális nevelés lehetőségei a hitre nevelésben.
2. A vizuális kommunikáció fogalma, a vizuális üzenet, közlemény a közlés szándéka szerinti fajtái, jellemzői. A művészi-esztétikai célú, emocionális tartalmú közlések, és a nem művészi célú, racionális tartalmú közlések. A képző-, iparművészeti és népművészeti alkotások szerepe a nemzeti azonosságtudat kialakításában. A szakrális művészet jelentősége a személyiségfejlesztésben.
3. A gyermeki képi- és plasztikai kifejezőképesség fejlődésének áttekintése, a spontán rajz – és plasztikai fejlődés folyamatának általános pszichológiai vonatkozásai, a gyermek személyiségének, lelkivilágának és szemléletének, gondolkodásának tükrében.
Az alkotás szerepe a gyermeki személyiségfejlesztésben. Tanítási módszerek a gyermek képi-plasztikai képességeinek kibontakoztatására.
4. A kreativitás tartalmi jegyei, az alakító-alkotó gondolkodás, a vizuális alkotóképesség tényezőinek, alkotóelemeinek értelmezése. A gyermek kreativitásának sajátosságai, önálló alkotóképesség differenciált kibontakoztatása. Keresztény szemléletű tehetséggondozás a vizuális nevelésben.
5. A vizuális kultúra óra általános és speciális jellemzői. A személyiség és képességfejlesztés tervezése és megvalósítása: a tananyagstruktúra specifikuma, szervezési metodikák, foglalkozások sajátos feltételrendszere, eszközei. Munkaformák változatai és az értékelés.
A szemléltetés, mint személyiségfejlesztés, jelentősége és módjai a nevelés-oktatás folyamatában. Az élmény szerepe a vizuális nevelésben.
6. A vizualitás világa, vizuális kultúra. A vizualitás jelentősége a megismerés folyamatában, az affektív (érzelmi) és kognitív (értelmi) nevelésben. Vizuális érzékelés és percepció sajátosságai. A látás és a gondolkodás: képi és fogalmi gondolkodás, vizuális megjelenítés és a verbalitás összevetése, kapcsolata. A vizuális ismeretszerzésen alapuló gondolkodás mechanizmusa, jelentősége a személyiségfejlődésben.
7. Tárgy- és környezetkultúra. Funkcionalitás, környezeti tervezés.
NAT Vizuális kultúra: „Tárgy- és környezetkultúra” témakör áttekintő értelmezése.
Lehetőségek és tanítási módszerek korcsoportok szerinti adottságok figyelembe vételével.
Tárgy- és környezettervezés, kivitelezés, alkotások elemzése.
8. Esztétikum a tárgykultúrában. Anyag-forma-funkció. Környezetkultúra, ökológia, technika tantárgyi komplexitása. A környezettudatos tervezés folyamata, módszerei.
A hasznosság – szinkretizmus- népművészet-néprajz, a kollektív kifejezés eszközrendszere – egyetemes érvényű motívumok, szimbólumok.
9. A projektmódszer lényege, gyakorlati alkalmazásának lehetőségei a kompetenciák és a kreativitás fejlesztésére a vizuális nevelésben a NAT „Alkotás, kifejezés”, a „Vizuális kommunikáció”, és a „Tárgy és környezetkultúra” témaköreiben.
10. A múzeumpedagógia, mint a teljes személyiség fejlesztésének komplex eszköze.

A múzeumpedagógia alapja és gyakorlata. Múzeumi óra tervezésének általános és speciális jellemzői, a művészeti nevelésben, az érzelmi- és a kreativitásra nevelésben betöltött szerepe. A múzeumpedagógia jelentősége az ismeretszerzés és alkalmazás folyamatában. A gyakorlatközpontú múzeumpedagógia és az iskolai vizuális nevelés együttműködési lehetőségei

Szakirodalmi ajánlás:

- Bakos Tamás – Bálványos Huba – Preisinger Zsuzsa – Sándor Zsuzsa (2000): *A vizuális nevelés módszertana a 6-12 éves korosztályban*. Balassi Kiadó, Budapest. ISBN: 963-506-322-9
- Bodóczky István (2003): *Vizuális nevelés*. Magyar Iparművészeti Egyetem, Budapest. ISBN: 963-164-82
- Feuer Mária (2000): *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN: 9789630577328
- Környeiné Gere Zsuzsa (2008): A vizuális esztétikai képességekről. In: *Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben*. AVKF, Vác, 315–326. old.
- Mönks – Ypenburg (2007): *A nagyon tehetséges gyermek*. Akkord Kiadó, Budapest. ISBN: 9637803655
- Pázmány Ágnes (2013): A vizuális nevelés lehetőségei a hitre nevelésben. In: *Katolikus Pedagógia*. 2013/1-2. Szent István Társulat, Budapest 32–41. old.
- Pázmány Ágnes (2011): Vizuális nevelés, avagy paradigmaváltás a rajztanításban. In.: *Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2011. 69–84. old.
- Pázmány Ágnes (2008): Rajztanítás, vizuális nevelés mint személyiségfejlesztés a tantervi tendenciák tükrében. In: *Művészetek szerepe a személyiségfejlesztésben*. AVKF, Vác, 259–278. old.
- Wiedermann Katalin (2011): A projekt lehetőségei a kompetenciafejlesztésre a pedagógusképzésben. In: *Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 95–104. old.
- Kerettanterv 2012. EMMI, Budapest